

تعهدات پنج‌گانه ایران برای توسعه طب ایرانی و مکمل در دومین اجلاس جهانی طب سنتی سازمان جهانی بهداشت

آرمان زرگران^{الف،ب*}

الف‌گروه داروسازی سنتی، دانشکده طب ایرانی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
ب‌جانشین سردبیر مجله طب سنتی اسلام و ایران، فرهنگستان علوم پزشکی، تهران، ایران

تاریخ دریافت: دی ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: دی ۱۴۰۴

جهانی، حضور دکتر قدس در پنل «طراحی مسیر پیش رو، یک نقشه اقدام جهانی برای پیشرفت و مسئولیت‌پذیری»، حضور دکتر زرگران (به عنوان عضو کارگروه) و دکتر رضایی‌زاده (به عنوان مهمان ویژه) در نشست کارگروه طب سنتی و هوش مصنوعی و ارائه وضعیت استفاده از هوش مصنوعی در طب سنتی در منطقه مدیترانه شرقی (EMRO) توسط دکتر زرگران که به موافقت اولیه کارگروه برای میزبانی ایران از نشست منطقه‌ای این موضوع انجامید، شرکت دکتر قدس به عنوان کارشناس فنی و راهبردی در جلسه مشورتی مربوطه مرکز جهانی طب سنتی سازمان جهانی بهداشت (گجرات، هند) و نیز حضور دکتر زرگران در نشست تدوین طبقه‌بندی جهانی شاخص‌های سلامت (ICHI) طب سنتی، پس از این اجلاس مورخ ۲۰ و ۲۱ دسامبر، نشان از جایگاه مطلوب اثرگذاری ایران در موضوع طب سنتی در بعد بین‌المللی آن دارد؛ مضاف بر آن، ایران جزو ۳۲ کشور دوستدار طب سنتی از نگاه سازمان جهانی بهداشت معرفی شد.

همچنین یکی از اقدامات قابل توجه در این اجلاس، تهیه تعهدات کشورهای داوطلب برای توسعه طب سنتی و ادغام هرچه بیشتر آن در نظام سلامت کشور مبتنی بر سند راهبرد جهانی طب سنتی سازمان جهانی بهداشت (۱) بود، که پس از رایزنی‌ها و بررسی موارد پیشنهادی کشورها، تعهدات ۲۶ کشور مورد تأیید قرار گرفته و در مراسم پایانی اجلاس با حضور مدیرکل سازمان جهانی بهداشت رونمایی شد. ایران نیز به عنوان یکی از این ۲۶ کشور قرار

دومین اجلاس جهانی طب سنتی سازمان جهانی بهداشت، مورخ ۲۷ الی ۲۹ آذرماه ۱۴۰۴ (۱۷ الی ۱۹ دسامبر ۲۰۲۵) به میزبانی کشور هند در شهر دهلی‌نو برگزار شد. در این رویداد بزرگ بین‌المللی که با حضور دکتر تدروس آدهانوم گبرسیوس، مدیر کل سازمان جهانی بهداشت و آقای ناندرامودی، نخست وزیر هند، همراه بود، ۲۴ وزیر بهداشت و بیش از ۸۰۰ شرکت کننده از بیش از ۱۰۰ کشور دنیا از مقامات حوزه بهداشت و طب سنتی، پژوهشگران، اساتید، و فعالان حوزه‌های طب سنتی و مکمل حضور داشتند. این گستردگی، این رویداد بزرگ را به نقطه عطف مهمی در ایفای نقش طب‌های سنتی و مکمل در ادغام در نظام سلامت کشورها با نقش رهبری سازمان جهانی بهداشت تبدیل می‌کند.

در این اجلاس سه نفر از حوزه طب سنتی از ایران حضور داشتند: دکتر حسین رضایی‌زاده، رئیس مرکز طب ایرانی و مکمل وزارت بهداشت؛ دکتر آرمان زرگران، مشاور بین‌الملل و رئیس کمیته بین‌المللی سازی طب ایرانی مرکز طب ایرانی و مکمل؛ و دکتر روشنک قدس، دانشیار طب ایرانی دانشگاه علوم پزشکی ایران. همچنین آقای محمد فتحعلی، سفیر ایران در هند نیز در مراسم افتتاحیه و اختتامیه این اجلاس حضور داشتند (تصویر ۱). درکنار این حضور که خود فرصت مغتنمی برای مذاکرات و تعاملات با نمایندگان دیگر کشورها بود، ایفای نقش پررنگ نمایندگان ایران در این اجلاس اعم از ایفاد سخنرانی دکتر زرگران در پنل «ترجمان نقشه راه پژوهش‌های طب سنتی به اقدام

Please cite this article as:

Zargaran A. Five Irani's commitments on developing Persian and Complementary Medicine in the 2nd WHO global summit on traditional medicine. Journal of Islamic and Iranian Traditional Medicine. 2025;16(2):161-162.

Copyright: ©Journal of Islamic and Iranian Traditional Medicine. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.

تصویر ۱. حضور نمایندگان ایران در دومین اجلاس طب سنتی سازمان جهانی بهداشت در دهلی

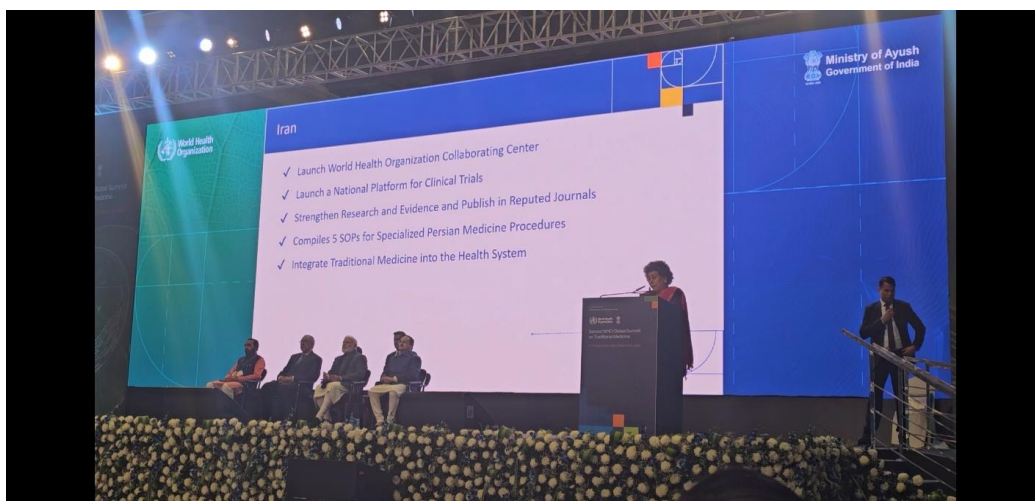
این تعهدات که با حضور مقامات بلندپایه سازمان جهانی بهداشت و کشورهای مختلف دنیا رونمایی شد، گام مهمی برای کشور در تثبیت موقعیت منطقه‌ای و جهانی خود در موضوع طب سنتی، به‌عنوان کشوری با قابلیت مرجعیت، تثبیت طب ایرانی به‌عنوان یک مدل طب سنتی توانمند با خواستگاه تمدنی ایران و همچنین توسعه همکاری‌های کشور با سازمان جهانی بهداشت می‌باشد.

تضاد منافع

این مقاله تضاد منافع ندارد.

داشت که تعهدات مرتبط با ایران در قالب پنج بند زیر اعلام شد (تصویر ۲):

- راهاندازی مرکز همکار سازمان جهانی بهداشت در موضوع طب سنتی در ایران؛
- راهاندازی سامانه کارآزمایی بالینی در موضوع طب سنتی در ایران؛
- تقویت و توسعه تحقیقات و شواهد چاپ آنها در مجلات معتبر؛
- تدوین پنج دستورالعمل بالینی برای اقدامات بالینی طب ایرانی؛
- ادغام خدمات طب سنتی در نظام سلامت کشور.

تصویر ۲. رونمایی از تعهدات توسعه طب سنتی در ایران در حضور مدیر کل سازمان جهانی بهداشت در مراسم اختتامیه دومین اجلاس طب سنتی سازمان جهانی بهداشت در دهلی

References

1. Global Traditional Medicine Strategy. Geneva: World Health Organization; 2025.